

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
m@sda.co.il

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליץ
412

שיכר של עובדי כוכבים - לרמי בר חמא בשם רבי יצחק:
אסור משום חתנות, שלא ירגיל לעשות משתאות אצל עובד כוכבים ויתן עיניו בבתו. **לרב נחמן:** אסור משום גילוי. ואף שאין ששותים שיכר מגולה שהנחש אינו שותה, משהים הם את המים שעושים מהם השיכר עד שיהיו צלולים. וגם את הישן שאינו אסור משום גילוי אסור, גזירה אטו חדש.

כל דבר מגולה שהשהו אותו עד שהתיישן - מותר, שארס הנחש אינו מניח להתיישן. וכן יין מגיתו חדש שנתגלה עד שלא החמיץ, והחמיץ, מותר, שאילו שתה בו נחש לא היה מניח להחמיץ.

רב פפא: הוציאו לו הגויים שיכר ושתה בפתח חנות, **רב אחאי:** שתה כשהביאו לביתו, שסברו שהאיסור משום חתנות, ורב אחאי עשה הרחקה יתירה. **רב שמואל בר ביסנא:** לא שתה יין ושיכר מחשודים שלא הקפידו על יין עובדי כוכבים יין - משום חשד יין נסך, ושיכר - משום יין. **רב:** התיר שיכר גויים לאדם בריא - שאף על פי שאינם מקפידים על הגילוי, טעם המר של הכשות שורף את הארס, ואין בו כח להלקות לבריא. אבל אסור לחולה - משום שהוא מזיק.

כל השרצים יש להם ארס: של נחש - ממית, של שרצים - אינו ממית.

גויים נפוחים השותים משקים מגולים אינם מתים - משום שאוכלים שקצים ורמשים גופם מתחמם.

עבודה זרה דף ל"ב. יום א' פרשת מטות, מסעי כ"ד תמוז תשפ"ה

דף ל"ב - ע"א

חומץ שיכר גויים אסור - שמערבים בו שמרים של יין נסך. ומה שמביאים מהאוצר - מותר, שאם היה מעורב בו היה מסריח כשמששים אותו.

חרס הדרייני אסור בהנאה - שבימי הדריינוס היה קרקע בתולה שלא עבדה אדם מעולם, עבדה ונטעה והוציאה יין חזק, והניחו בכלי חרס חדשים ובלעו היין, והגויים נושאים עמהם שברים מכלים אלו לכל מקום, ומניחים אותם במים ויש להם טעם יין, ויין ראשון שלנו כשלישי שלהם.

הרוצה בקיום יין נסך לצורך דבר אחר - כגון לסמוך כרעי המטה בחרס הדרייני, י"א: שאסור, וי"א: שמוותר. (והלכה כדברי האוסר). וגם לדברי המתיר אסור לעשות מנודות העובדי כוכבים

עבודה זרה דף ל"א. יום שב"ק פרשת פינחס כ"ג תמוז תשפ"ה

דף ל"א - ע"א

שלשה יינות הם: א. יין נסך - אסור בהנאה, ומטמא טומאה חמורה בכזית. **ב.** סתם יינם - אסור בהנאה, ומטמא טומאת משקים ברביעית. **ג.** המפקיד יין אצל עובד כוכבים - אסור בשתיה ומותר בהנאה. ואם ייחד לו קרן זוית - מותר גם בשתיה, וזה **לחכמים:** אבל **לרבי אליעזר:** מותר בכל אופן גם בשתיה.

המפקיד פירות אצל עובד כוכבים - הם כפירות העובד כוכבים לשביעית ולמעשר, לפי שהוא מחליף בשלו.

הלוקח או השוכר בית בחצר העובד כוכבים, ומלאו יין, ומפתח או חותם ביד ישראל, לרבי אליעזר: מותר גם בשתיה. **לחכמים:** אסור לעשות כן, ואם עשה מותר בהנאה ואסור בשתיה. **'הלכה' כרבי אליעזר.**

חותם אחד - לרבי אלעזר: הכל משתמר בחותם אחד חוץ מיין שסובר כרבי אליעזר, **לרבי יוחנן:** גם יין משתמר בחותם אחד כחכמים. וי"א: שכולם סוברים כחכמים שלא די בחותם אחד, ונחלקו לענין חותם בתוך חותם, שלרבי אלעזר אסור חכמים גם בחותם בתוך חותם, ולרבי יוחנן מודים בחותם בתוך חותם שמשתמר.

אלו חשובים חותם בתוך חותם: א. כפה מזרק על פי החבית, וטח בטיט סביבות פי המזרק לדופני החבית. **ב.** כפה סל על פי חבית מגופה, והסל מהודק בחבית. אבל אם אינו מהודק לא. **ג.** נוד של עור מלא יין, שקשור ומונח בתוך שק עור וחתמו, ופיו למטה. אבל אם פיו למעלה, לא. ואם כפף פי הנוד כשהוא קשור לתוכו, ושוב חזר וקשרו, גם בלי שק נקרא חותם בתוך חותם.

בראשונה אמרו יין ממקום הכותים אסור מפני גויים שסמוכים להם - שאין הכותים מקפידים על מגע הגוי. חזרו לומר חביות פתוחות אסורות, אבל סתומות מותרות, ודווקא בין הגיתות שהכותי ירא ונזהר שלא יגע הגוי, שמא יראו ויפסיד. אבל שלא בין הגיתות, אפילו סתומות אסורות בין בעיר ובין בדרך.

דף ל"א - ע"ב

השולח חבית יין ביד כותי, וציר או מורייס ביד עובד כוכבים, אם מכיר חותמו וסתמו - מותר, ואם לאו - אסור, שהכותי לא נזהר על מגע עובד כוכבים.

שטיחים לחמור, שמא יבקע הנוד ויטול ויתפור על גבי הנוד, ויתן יין של גוי טעם ביינו. וקנקנים של עובדי כוכבים מותרים גם לדברי האוסר, לפי שאין האיסור נמצא בעין.

כלים עובדי כוכבים שיין של ישראל כנוס בהם - אסור
בשתיה ומותר בהנאה. העיד שמעון בן גודא לבנו של רבן גמליאל ששתה ממנו רבן גמליאל, ולא הודו לו. ובמקום אחר שנינו שהודו לו, לפי שכל סיעתו לא הודו לו, אבל בנו הודה לו. וי"א שלשמעון בן גודא לא הודה, ולבן גודע הודה.

דף ל"ב - ע"ב

עורות לבובים אסור בהנאה. ואיזה עור לבוב? - כל שקרוע כנגד הלב, ויש בו נקב עגול כמין ארובה. יש עליו קורט דם - אסור שבידוע שנעשה בחיי הבהמה כדרך שעושים לעבודה זרה. אין עליו קורט דם - מותר שאחר הפשטו אירע בו ולא נעשה לעבודה זרה. ודווקא שלא מילחו, אבל אם מילחו אסור, שמא המלח העבירו. **לרבן שמעון בן גמליאל:** אסור רק אם הקרע שלו עגול, אבל אם הוא משוך מותר. **'הלכה'** כדבריו. ולמדנו מזה שחכמים חולקים עליו.

בשר הנכנס לעבודה זרה - מותר, לפי שעדיין לא הקריבו. **לרבי אליעזר:** אסור בהנאה, שסתם מחשבת גוי לעבודה זרה, ונאסרה משעת שחיטה. **בשר היוצא** מעבודה זרה אסור - שבוודאי נעשה תקרובת לעבודה זרה. הוא כזבחי מתים שמתמא באהל, שנאמר 'ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים'.

גוי שהולך לתרפות (למקום עבודה זרה), בהליכה - אסור לשאת ולתת עמו, שמא ילך ויודה לעבודה זרה, בחזרה - מותר שכבר הלך. **ישראל שהולך לתרפות** בהליכה - מותר, שמא יחזור בו ולא ילך. בחזרה - אסור, כיון שדבק בה יחזור לעבודה זרה להודות לה. ואם הוא מומר שבוודאי ילך, אסור גם בהליכה.

עבודה זרה דף ל"ג. יום ב' פרשת מטות, מסעי
כ"ה תמוז תשפ"ה

דף ל"ג - ע"א

עובד כוכבים שהולך ליריד, בין בהליכה בין בחזרה - מותר לשאת ולתת עמו, שמן הסתם מכר יין ובגדים ואין דמי דמי עבודה זרה. אבל **ישראל שהולך ליריד,** בהליכה - מותר, בחזרה - אסור, שמן הסתם מכר עבודה זרה, כי אם היה לו דבר אחר למכור היה מוכרו כאן.

גוי החוזר מבית עבודה זרה - מותר לשאת ולתת עמו רק אם אינו הולך בחבורה, אבל אם חזר בחבורה אסור, שדעתו לחזור.

נודות של גויים - גרודים (שאינן בהם זפת) חדשים - מותרים, שהעור לא בלע בכניסת יין לזמן מועט. אבל ישנים, או מזופפים בזפת גם חדשים - אסורים.

אם התיך גוי הזפת לתוך הנודות ועיבד - וישראל נתן לתוכם יין בעוד שהזפת חם כדי שיטול טעם מרירות של הזפת, וישראל שני עומד על גביו - אינו חושש. אבל אם אין אחר עומד על גביו - אסור, שמא ניסך הגוי את היין בזמן שטרוד הישראל. **לרב זביד:** מותר, גם אם הגוי נותן את יין וישראל עומד על גביו, שאותו יין הולך לאבוד בזפת ובטל טעמו, והוא כזורק מים בטיט.

גוי שנתן יין בכלי מלא מלח של ישראל - אסור גם לרב זביד, הגם שהיין כלה במלח, כיון שאינו הולך לאיבוד.

גוי שגזל נודות מישראל והכניס בהם יין והחזיר - ממלא אותם במים שלשה ימים, וכל מעת לעת מערה ונותן מים אחרים, ומותרים. וגם לנודות שהיו שלהם ובלעו יין נסך מתחילתם, וגם בקנקני חרס.

דף ל"ג - ע"ב

קנקנים של עובדי כוכבים, חדשים וגרודים - מותרים. ישנים או מזופפים - אסורים. ואם נתנו בהם מים שלשה ימים ועירו אותם כל מעת לעת מותרים. וכן יכול לכתחילה ליתן בהם ציר ומורייס ומותרים מיד, שהציר שורף היין הנבלע ומכלה אותו. וכן אם החזיר לכבשן האש ונשרה זיפתם מותרים, שאם ציר שורף כל שכן האור. **לרב אשי:** מותר גם אם לא נשרה הזפת לגמרי, רק נתרך.

הכניס קיסמים דולקים לקנקן עד שנשרה הזפת - י"א: שאסור, וי"א: שמותר, **'להלכה'** אסור.

הכנסת שיכר בכלי הגוי כדי להכשיר - לרב נחמן ורב יהודה: אסור להכניס, **לרבא:** מותר. רבינא התיר לרב חייה בר רב יצחק, וטעה ונתן בו יין, ואף על פי כן לא חזר בו לגזור על שכר אטו יין, שאמר מקרה הוא.

כלי נתר, (שעשוי מקרקע שחופרים משם צריף) - אין לו טהרה עולמית.

גוי שאנס כלים מישראל והכניס בהם יין, משכשכם במים - מותרים, שדבר שאין מכניסו לקיום הוא. וכן כדים של גויים העשויים מקרקע שחמתית, וכלי חרס ממקום שקרקע קשה, הואיל ואין בולעים הרבה, משכשכם במים - מותרים.

כוסות חרס - שתה בהם הגוי פעם ראשון - אסורים. שתה בהם רק פעם שני - **לרב אסי:** אסור, **לרב אשי:** מותר. וי"א: שגם בפעם שני לדברי הכל אסור, ונחלקו כשתה בהם פעם שלישי. **'להלכה'** פעם ראשון ושני - אסור, פעם שלישי - מותר.

כלי חרס המצופים באבר - לרב זביד: לבנים ושחורים חלקים - מותרים, ירוקים - אסורים, שיש בהם קרקע מחפורת של צריף ובולעים הרבה. וכן לבנים ושחורים שיש בהם בקעים וסדקים - אסורים. **למריימר:** כולם מותרים, לפי שיין נסך תשמישו בצונן. ולעניין חמץ בפסח שתשמישו בחמץ, - גם שחורים ולבנים חלקים אסורים, כיון שדפניהם מזיעים וודאי בלעו, והתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופנו לעולם.

עבודה זרה דף ל"ד. יום ג' פרשת מטות, מסעי
כ"ו תמוז תשפ"ה

דף ל"ד - ע"א

שאלו לרבי עקיבא א. האם מתענים לשעות? **ב.** האם קנקנים של גויים אסורים או מותרים? **ג.** במה שימש משה בשבעת ימי המילואים? - ולא היה בידו להשיב. והשיבו לו בבית המדרש שמתענים לשעות, ואם השלים מתפלל תפלת תענית. וקנקנים של גויים לאחר י"ב חודש מותרים בלי שום תיקון, ומשה שימש שבעת ימי המילואים בחלוק לבן, **לרב כהנא:** בחלוק לבן שאין בו שפה.

חרצנים וזגים של עובדי כוכבים לחים, והם בכל י"ב חודש לאחר שנסחטו - אסור בהנאה. יבשים, והם לאחר י"ב חודש - מותר גם באכילה.

שמרי יין של גויים - קנקנים שלהם בין אדומים בין שחורים, וחמת של עובדי דרכים שנושאים בו יין למרחוק, ופסולת ענבים - מותרים לאחר י"ב חודש.

דף ל"ד - ע"ב

מורייס של גוי אומן בפעם ראשון ושני - מותר, ששומן שלה מרובה ואין צריך להטיל בה יין. אבל בפעם שלישי - אסור שצריך להטיל בה יין. וכן דג טהור הנקרא 'חילק' של אומן מותר, שמבדיל מעמה דגים טמאים כדי שלא תתקלקל טעמה.

רבי אבא הושיב שומרים בספינה עם מורייס שהגיעה לנמל עכו - ולא חשש שכבר הטילו בה יין קודם לכן, שעד הנה היה היין ביוקר. ולא חשש שעגנה בנמל צור שהיין בזול שיש שם הפשרת השלגים.

גבינת 'בית אונייקי' אסורים לרבי מאיר - שרוב עגלים של אותה עיר נשחטים לעבודה זרה, ואף על פי שרק מיעוט גבינות מעמידים אותם בקיבת עגלים, חושש רבי מאיר למיעוט. אבל אם היו רק מיעוט עגלים נשחטים לעבודה זרה, היה זה רק מיעוט דמיעוט שאין חוששים גם לרבי מאיר. והגם שלרש לקיש אין מחשבים מעבודה לעבודה, היו עובדים בגמר שחיטה עצמה לעבודה זרה.

השוחרט בהמה לזרוק דמה או להקטיר חלבה לעבודה זרה - לרבי יוחנן: אסורה, שלומדים חוץ מפנים שמחשבים מעבודה לעבודה. לרש לקיש: מותרת.

המקדש בפרש שור הנסקל - מקודשת, בפרש עגלי עבודה זרה - אינה מקודשת, מסברא ומכתוב, שבעגל עבודה זרה רוצה בפרשו שייראה שמן, ובשור הנסקל אינו צריך שייראה כשמן, ונאמר בעבודה זרה 'לא ידבק בידך מאומה מן החרם', ונאמר בשור הנסקל 'ולא יאכל את בשרו', בשרו אסור ופרשו מותר. ושניהם שנינו במשנה, ממה שהשיב רבי ישמעאל לרבי יהושע שאם מעמידים בקיבת עולה מותר, ובקיבת עגלי עבודה זרה היה אסור בהנאה. ומה שלא השיב רבי יהושע שאין אסורה בהנאה לפי שאין איסורה בעין, הוא משום שמעמידים בה חשוב כמו בעין.

עבודה זרה דף ל"ה. יום ד' פרשת מטות, מסעי כ"ז תמוז תשפ"ה

יום זה לזכות חנה בת טויבא מרים להצלחה וסייעתא דשמיא מתוך אושר ועושר

לעילוי נשמת הרב אשר זעליג פארסט ז"ל בן ר' ישראל ז"ל
גלב"ע כ"ז תמוז
ת' נ' צ' ב' ה'

דף ל"ה - ע"א

'כי טובים דודיך מיינ' - אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא עריבים עלי דברי דודיך (דברי סופרים), יותר מיינה של תורה (תורה שבכתב). רבי יהושע השיאו לרבי ישמעאל מפסוק זה לאחר שהשיב עליו, לפי שנאמר בה 'ישקני מנשיקות פיהו', כלומר חשוק שפתותיך זו בזו ואל תיבהל להשיב.

גבינות עובדי כוכבים היא גזירה חדשה ואין מפרשים טעמה - שכל גזירה שגזרו בירושלים לא גילו טעמה עד י"ב חודש, שמא

יזלזל בה אחד שאינו סובר מטעם זה. ונחלקו אמוראים בטעם האיסור גבינות: א. לרבי יהושע בן לוי: משום ניקור, והקשו עליו שאם כן יהיה היבש והישן מותר, שהארס אינו מניחו לייבש או ליישן. ב. לרבי חנינא: לפי שאי אפשר לה בלי צחצוחי חלב בין גומות הגבינה, ואסור משום חלב שחלבו עכו"ם. ג. לשמואל: מפני שמעמידים אותה בעור קיבת נבילה, אבל הקיבה עצמה מותרת לאחר שחזר בו רבי יהושע מפני תשובת רבי ישמעאל. ד. לרבי אדא בר אבהו: משום שמחליקים פניה בשומן חזיר. ה. לרבי חסדא: משום שמעמידים אותה בחומץ. ו. לרבי נחמן: משום שמעמידים אותה בשרף היוצא מפירות ערלה. והקשו על דבריו ועל דברי רב חסדא למה לא נאסר בהנאה.

דף ל"ה - ע"ב

המעמיד בשרף היוצא מפגים של ערלה - אסור. **המעמיד משרף היוצא מהעלים או העיקרים** - לרבי אליעזר: אסור, לרבי יהושע: מותר.

'לריח שמניך טובים' - למה תלמידי חכמים דומה לצלוחית אפרסמון, מגולה - ריחה נודף, מכוסה - אין ריחה נודף, כלומר כשמלמד תורה לתלמידים יוצא לו שם. ולא עוד אלא דברים שמכוסים ממנו מתגלים לו, שנאמר 'עלמות אהבון', קרי ביה עלומות. ולא עוד אלא שמלאך המות אוהבו, קרי ביה על מות. ולא עוד אלא שנוחל שני עולמות, קרי ביה עולמות.

משנה. אלו דברי העובדי כוכבים שאסורים באכילה ומותרים בהנאה: חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואה. פת ושמן שלהם. שלקות וכבשין שדרכם לתת לתוכם יין וחומץ. טרית טרופה (דגים קטנים שנטרפו וחוששים שטמאים מעורבים בו). וציר שאין דגה כלבית שוטטת בו (שדרכו לגדול מאליו בציר של טהורים ולא בשל טמאים). והחילק (מין דג טהור שעדיין לא גידלו בה סנפיר וקשקשת). וקורט של חלתית משום שמנונית הסכין שחותכים אותו, ומלח שלקונדית (מבואר בדף ל"ט ע"ב).

חלב של גוי אסור שמא עירב בו חלב טמא - ואם רוצה להעמידו לגבינה, ללשון ראשון: מותר, שחלב טהור עומד וחלב טמא אינו עומד. אבל אם משתמש בחלב עצמו, לא די במה שיעמיד מעט ממנו לראות אם הוא עומד, שגם בטהור יש 'נסיוב' שאינו עומד, ואי אפשר לידע אם אין מעורב בו חלב טמא. ללשון שני: אסור גם להעמיד כולו לגבינה, שבתוך הגומות יש קצת שאינו עומד, ואפשר שהוא מהחלב הטמא.

פת גויים אסור משום חתנות. והעם היו סבורים שהתיר רבי - שפעם אחת הביא גוי לפניו פת פורני בשדה, ותמה על מה שאסרו חכמים גם בשדה, שאין לחוש שימשך עמו כיון שהוא דרך עראי. אבל באמת לא התירה. וי"א: שהלך רבי למקום אחד וראה פת דחוק לתלמידים, אמר אין כאן פלטר? כסבורים העם פלטר עובד כוכבים, והוא לא אמר רק פלטר ישראל. וגם לפי סברתם שנתכווין לפת פלטר עובד כוכבים, לא התירו אלא כשאין פלטר ישראל, ולרבי יוחנן רק בשדה ולא בעיר. רבא: וי"א רב נחמן בר יצחק: הורה שלא לומר שמועה משמו של אייבו, לפי שאכל פת בשדות אצל מצרים.

עבודה זרה דף ל"ו. יום ד' פרשת מטות, מסעי כ"ח תמוז תשפ"ה

דף ל"ו - ע"א

איסור שמן של גויים - לרבי: דניאל גזר עליו, שנאמר 'וישם

דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וביין משתיו, בשתי משתאות הכתוב מדבר, יין ושמן. ומפרש רב שעל לבו שם ולכל ישראל הורה. ולא גזר רק בעיר, ותלמידי הלל ושמאי גזרו עליו בין י"ח דברים גם בשדה. **לשמואל**: זליפתם של כלים אסורים אוסרתם, אבל דניאל רק על לבו שם, ולכל ישראל לא הורה.

רבי יהודה הנשיא ובית דינו התירו השמן - לשמואל: שסוברים נותן טעם לפגם מותר, **לרב**: לא דרשו מהכתוב שדניאל גזר עליו. והגם שתלמידי הלל ושמאי גזרו עליו, ואין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו רק אם גדול ממנו בחכמה ומניין, ובי"ח דבר גם אם יתירנו אליהו ובית דינו אין שומעים לו, הוא משום שפשט איסורו ברוב ישראל, אבל איסור שמן לא פשט ברוב ישראל. וסמכו על כך שאין גוזרים גזירה על הצבור רק אם רוב צבור יכולים לעמוד בה.

דף ל"ו - ע"ב

טעם הגזירות - לבאלי בשם רב: פת, שמן, יין, ובנותיהם, כולן מי"ח דבר הם, וגזרו על בנותיהם שמטמאות כנידות. **לגניבא בשם רב**: גזרו בכולם משום עבודת כוכבים, על פת ושמן משום יין, ועל יין משום בנותיהם, ועל איסור ייחוד בבנותיהם משום דבר אחר (עבודה זרה). ועוד גזרו על תינוק עובד כוכבים שמטמא בזיבה, שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור.

'לא תתחתן בהם' - לחכמים: אין איסור חיתון מהתורה רק בשבעה אומות, **לרבי שמעון**: גם בשאר אומות, שנאמר 'כי יסיר את בנך מאחרי' לרבות כל המסירות. ואין איסור מהתורה רק דרך חתנות, ובית דינו של שם גזרו דרך זנות לגוי הבא על בת ישראל, שנאמר 'הוציאנה ותשרף'. **ישראל הבא על הגויה** בפרהסיא - הלכה למשה מסיני היא, שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו. ובצינעא - גזרו בית דין של חשמונאי שחייב משום נשג"א (נדה, שפחה, גויה, אשת איש), וי"א: נשג"ז (נדה, שפחה, גויה, זונה).

איסור ייחוד - באשת איש יש לו רמז מהתורה, שנאמר 'כי יסיתך אחיך בן אמך', וכי בן אם מסית בן אב לא, אלא בן מתייחד עם אמו ואין אחר מתייחד עם כל עריות שבתורה. ובית דינו של דוד גזרו על בת ישראל פנויה, ותלמידי בית שמאי והלל גזרו על ייחוד עובדת כוכבים.

תינוק עובד כוכבים - לרבי: מטמא בזיבה בן יומו, **לרבי חייא**: מבן תשע שנים ויום אחד הואיל וראוי לביאה. והורה רבי לאחוז בדברי רבי חייא. **תינוקת** - מטמאה מבית שלש שנים ויום אחד שראויה לביאה, והגם שאינה יודעת להרגיל כמו תינוק בן תשע.

עבודה זרה דף ל"ז. יום ו' פרשת מטות, מסעי
כ"ט תמוז תשפ"ה

דף ל"ז - ע"א

רבי יהודה הנשיא לא רצה להתיר גם הפת, לפי שכבר התיר שני דברים, א. שמן גויים. ב. מי שאמר לאשתו זה גיטך אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש, ומת בתוך י"ב חודש, שמותרת להינשא. ואילו היה מתיר דבר שלישי, היו קורין לבית דינו 'בי דינא שריא'. ולא הוודו לו שמותרת להינשא בכל שעתו (כל ימיו), וי"א: כל סיעתו.

רבי אלעזר הסתפק אם רבי יהודה הנשיא התירה להינשא מיד כשמת, כיון שלא יבוא מעתה, או רק לאחר י"ב חודש שנתקיים התנאי? וספק זה קיים גם באומר הרי זה גיטך מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש, שהוא גט לדברי הכל כיון שאמר מעכשיו, אם מותרת מיד כיון שלא יבוא, או שמותרת רק לאחר י"ב חודש שנתקיים התנאי.

הכל מודים שהמגרש 'לכשתצא חמה מנרתיקה' - שהגט חל כשתצא חמה, ואם מת בלילה - גט לאחר מיתה הוא. ואם אמר 'על מנת שתצא חמה מנרתיקה', ומת בלילה, תנאי הוא והגט חל מחיים, שכל האומר על מנת כאומר מעכשיו. ומחלוקת רבי יהודה נשיאה ורבנן כשאומר 'אם תצא', שרבי יהודה סובר כרבי יוסי שזמנו של שטר מוכיח עליו, וכאילו אמר מהיום אם מתי, וחכמים לא סברו כרבי יוסי, והרי הוא כזה גיטך אם מתי שאין גט לאחר מיתה.

רבי יוסי בן יועזר איש צרידה נקרא 'יוסף שריא', לפי שהעיד על שלשה דברים שהם מותרים:

א. על מין חגב הנקרא 'אייל קמצא' שהוא טהור. - ונחלקו אמוראים בביאורו, **לרב פפא**: הוא הנקרא 'שושיבא' שראשו ארוך, ולחכמים ראשו ארוך אסור, ולרבי יוסי מותר. **לעולא**: הכל מודים שראשו ארוך אסור, ונחלקו במין הנקרא 'סוסביל' שכנפיו חופים את רובו על ידי הדחק, ונחלקו אם רוב כל דהו צריך או צריך רוב הניכר.

דף ל"ז - ע"ב

ב. עוד העיד רבי יוסי על דם ומים שבבית המטבחים בעזרה שאין להם טומאת משקים - **לרב**: טהורים לגמרי, שכל טומאת משקים מדרבנן, ובמשקים אלו לא גזרו טומאה. **לשמואל**: טהורים מלטמא אחרים אבל יש להם טומאת עצמם, שסובר טומאת משקים מהתורה, ולטמא אחרים מדרבנן, ובמשקים אלו לא גזרו שיטמאו אחרים.

ג. עוד העיד שהנוגע במת טמא. ונחלקו אמוראים בביאורו **למר זוטרא בריה דרב נחמן בשם רב נחמן**: מהתורה הנוגע במת עצמו טמא שבעה, והנוגע במי שנוגע במת בחיבורים (בשעה שנוגע במת), טמא שבעה, ושלא בחיבורים טמא טומאת ערב, שנאמר 'הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים', ונאמר 'וכל אשר יגע בו הטמא יטמא' ומשמע שבעת ימים, ונאמר 'זהנפש הנוגעת בטמא עד הערב', הא כיצד, כאן בחיבורים כאן שלא בחיבורים. וגזרו חכמים גם על הנוגע שלא בחיבורים שטמא שבעה, ורבי יוסי העמידו על דין תורה. **לרבא בשם רב נחמן**: התיר להם ספק טומאה ברשות הרבים, ואע"פ שהלכה היא שלומדים מסוטה, אין מורין כן, והוא הורה להם.

רבי ינאי הורה לאלו שאירע להם ספק טומאה ברשות הרבים שיטבלו.

שלקות גויים אסור מדרבנן - ומצאו לו אסמכתא מהכתוב, שנאמר 'אוכל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי', מה מים שלא נשתנו מברייתם על ידי האור, אף אוכל שלא נשתנה מברייתו על ידי האור. אבל חיטים ועשה קליות שלא נשתנו מברייתם, או חיטים וטחנם שלא נשתנו על ידי האור, מותרים.